

Marginaliák.

Írta: *Lux Terka.*

A legtisztább kétszerkettő, hogy a háború vihara megérlelte a nők politikai jogainak teljesülését. Németországban a birodalmi kancellár együtt mond közönetet férfiakkal, nőknek és valamelyik régebbi ülésen úgy nyilatkozott: hogy a német nemzet örök hálával tartozik a nőknek. Amely elismerést Európa minden hadviselő államában elmondhatják a kancellárok, nem csak a törvényhozás házaiban, hanem akár a templomokban is. E kijelentések hivatalos elismerései annak, miszerint az állam tudja, hogy a férfiakat a nőktől kapja és tudja, hogy az államok létérdekében a nők ép olyan numerusok és nem zérók, — mint a férfiak.

A két nem egyenlő értéke felől, a háború beszüntette a disputát. Legfeljebb azon lehet még eltűnődni annak, aki a kákán is csomót keres, hogy a két nem közül emberi, továbbá gazdasági szempontból, melyik bír nagyobb értékkel úgy az állam, mint az emberiségre nézve. Ez a kérdés azonban olyan, mintha az elitelt előtt azt a barbár kérdést tennék föl: hogy melyik szemét kívánja feláldozni, mert az egyik halálra van ítélve?

Az általános, tehát az öröklött közfelfogás nagyobbik része nehezebben találja 'meg a kérdések kiegyenlítését a két nem értékére nézve, de azok, akik fejei és vezetői az államoknak és akikről joggal feltehető, hogy magasabb szempontok, életnézetek vezetnek mint a tömeget, azok tisztában vannak azzal, hogy a nemek késélére vett értékének kérdése és a vitatkozások fölötté, lekerültek a napikérdések akáiról.

A német kancellár örök háláról biztosította a nőket...

Az ok, a súlyos és mindenképp tiszteltetelméltó ok, amelynél fogva ma nincs asszony a világon, aki ne kívánná és követelné maga számára a politikai jogot, olyan nemes ethikai forrásból fakad, hogy minden férfi bátran leveheti előtte a lialapot. A nők azért akarnak beleszólást a politikai dolgokba, hogy megakadályozzák a jövő háborúját és hogy megvalósíthassák az örök béke eszményét.

Olyan okok, amelyek csak az asszonyok és ez angyalok fejében szülehetnek.

Az asszonyok, az okosak és erősek azt szokták mondani: minden lehetséges, ha erősen akarunk valamit. Csak azon kell törekedni, hogy a láncszem: az erős akarat, megszakítatlanul kerüljön egyik generációtól a másikhoz.

Olyan szép és mélységes ez a vezérmotívum, annyi asszonyi hit, poézis van benne és annyi finom, erős logika, „hogy az embert magával ragadja. Igaz, hogy az elragadtatás percei után, ha valaki visszaesik a skepszisbe, így sóhajt fel magába: Az asszonyok jók, szentek, okosak és erősek, csak az a baj, hogy okos számításaik közül, a legokosabb asszony is kihagy valamit!

Az asszony például, amiért dolgozik, küzd, amit remél és vár, az idők végtelenségéig biztosnak és biztosítottak képzelel. Olyanformán, hogy a nő másként el sem tudja képzelni a dolgokat, minthogy minden emberi törekvés és munka, örök időkre szól. Ezért hisz a nő, az okos és gondolkodó, feltétlenül az örök békében.

És ebben alaposan eltér a két nem útja egymástól. A férfi természetrajzában benne foglaltatik az a legszebb bibliai paragrafus, amely így szól: úgy dolgozz, mintha örökké élnél... És a férfi úgy dolgozik. Dolgozik magáért a munkáért is, minden gyémánt szálakkal kihímezett célok és ideálok nélkül. De a nő küzdelmének célját nem rejtheti el előle az idő titokzatossága. Ő tudni akarja miért küzd és maga a munka egyedül, hidegen hagyja lelkét. Amit körülírás nélkül úgy lehet megmagyarázni, hogy a férfi kötelességszerű megnyugvással dolgozik úgy a mai napért, mint a holnapéit, de a rajongó nő csak a holnapért tud dolgozni. S azért hisz az örök békében.

És amikor ebben hisz, a világért sem akar hátraktenteni, csak előre. Tudja, hogy az emberiség fejlődése nincs befejezve és erősen hisz a jövőben, anélkül, hogy a múltaktól félne, vagy csak tanulna belőle. Hogy kiszámíthatatlan évezredek múltak el az emberi fejlődés mai vonaláig és hogy e rengeteg évezredek alatt sem jutott el az emberiség odáig, hogy a háborút, mint a legirtózatosabb dögvészt, végkép elkerülhette volna, a nő erre nem gondol. Hogy az egész Európát átkaroló pestis és az országos kolerák elmaradtak az emberiségtől, de a háború nem maradt el.

Mire a nő azt feleli: az emberiség fejlődése még nincs befejezve.

Amiben igaza van a nőnek és eszerint állítani sem lehet azt, hogy az örök béke merő abszurdum. Legfeljebb a kételyeket lehetetlen elaltatni az elmékben. Minthogy az emberiség első kulturális bölcsőjétől a ma! napig sok mindent tudunk az emberiségről, azt azonban nem tudjuk, hogy indulatai, ösztönei és szenvedélyei kevesebbek lettek volna számokban. Legfeljebb minőségükben finomultak.

Az örök béke propagandáját elejteni azonban, büri volna. Még ha a férfiak el üs ejtenék, a nők kötelessége tovább vinni. Egy 3-4-500 esztendő béke — egykor — nem is tartozik a reménytelen utópiák közé. És már ezért is érdemes élni, dolgozni és érette akár száz halált is elszenvedni.

Hogy azonban akár az örök, akár a nem örök békének kulcsa a nők kezében van, bizonyos. Részben jövőbeli politikai ténykedésüknél fogva, részben — és nagyobbik részben anyai hivatásuknál fogva.

Elcsépett mondás, de kiküszöbölhetetlen, hogy az emberiséget a nők nevelik és hogy az emberiség olyan lesz, amilyenné nevelik. És most olyanná nevelték az emberiséget, hogy a világtörténelem legvéresebb háborújába : üzleti okok kergették bele. És ez az üzleti ok örök szegény és gyalázat marad a XX-ik század emberiségén, amelynek karaktere: a legdurvább önzés.

Örök vagy öreg békét akarnak a nők?

Neveljék keményen, munkára szoktatva, kis igényekkel, emberszeretettel fiaikat és lányukat. Minthogy az emberiség boldogságának titka: az egyének becsületes, egyszerű, munkás karaktere.